Dominikański kalendarz liturgiczny 2020

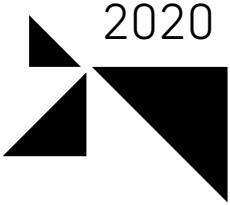

Polska Prowincja
Zakonu Kaznodziejskiego

Fundacja Dominikański Ośrodek Liturgiczny

Wstęp

Drodzy Bracia i Siostry,

Z radością oddaję do Waszych rąk wydanie *Dominikańskiego kalendarza liturgicznego* na 2020 rok. Cieszę się, że ubiegłoroczna edycja – odświeżona i poszerzona – spotkała się z tak życzliwym przyjęciem. Dla mnie, jako promotora liturgii w Polskiej Prowincji, to wyraźny sygnał, że *Dominikański kalendarz liturgiczny* wpisuje się w potrzeby Rodziny Dominikańskiej, że wspomaga jej modlitewną jedność, stając się pomocą i przewodnikiem po celebracjach. Tegoroczne wydanie zostało przygotowane w podobnej optyce, za co podziękowania należą się sporej grupie osób: zaczynając od Joanny Grabarskiej z Gdańska i Piotra A. Górskiego z Warszawy, przez br. Mikołaja Walczaka z Krakowa, a skończywszy na zespole Dominikańskiego Ośrodka Liturgicznego. Bez tej szerokiej współpracy i zaangażowania wydanie tak pięknego i funkcjonalnego Kalendarza po prostu nie byłoby możliwe.

W ubiegłorocznym wstępie starałem się zwrócić uwagę na specyfikę dominikańskich celebracji, w szczególności na problematykę klasztornych kalendarzy oraz sposobu ich przygotowania, co zazwyczaj budziło i budzi sporo emocji. Jako że nadal napływają do mnie pytania w tej kwestii, odsyłam do zamieszczonych tam wskazówek; a w razie niejasności służę pomocą.

W tym roku chciałbym rozpocząć od kilku „nowości liturgicznych", których – jak się okazuje – wcale nie tak mało.

Po pierwsze, od kilku miesięcy mamy nowy kalendarz Zakonu, zatwierdzony przez Kongregację ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów oraz promulgowany przez generała Zakonu. W praktyce oznacza to kilka zmian, jak, między innymi, obniżenie rangi celebracji św. Alberta Wielkiego (15 listopada) ze święta

do wspomnienia, czy reorganizację wspomnień świętych dominikańskich, by rzeczywiście w całym Zakonie odpowiadały kryterium powszechności oraz pokrywały się z datami narzuconymi przez kalendarz rzymski. Niektóre ze wspomnień, które dotychczas funkcjonowały jako obowiązkowe, stały się celebracjami *ad libitum*.

W konsekwencji nieznacznym modyfikacjom ulec musiał kalendarz Polskiej Prowincji (s. 10), także dlatego, że od ostatniej edycji mamy dwa nowe dominikańskie domy: Jamna i Lednica. Warto jednocześnie zaznaczyć, że tak uaktualniony kalendarz Prowincji otwiera drogę do zakończenia prac nad lekcjonarzem i mszałem dominikańskim, o tłumaczenie i zatwierdzenie którego upominają się ostatnie kapituły prowincjalne. Nie jest to droga prosta, a zaktualizowany kalendarz Prowincji to krok konieczny.

Oczywiście nie sposób w tym miejscu przemilczeć kilku zmian wprowadzonych przez papieża Franciszka. Mniej istotnymi są wspomnienia *ad libitum* dodane do kalendarza rzymskiego: św. Pawła VI, papieża (w Kościele powszechnym przypada 29 maja, w diecezjach polskich 27 maja) oraz Najświętszej Maryi Panny Loretańskiej (10 grudnia). Większe znaczenie ma motu proprio *Aperuit illis*, w którym papież ustanowił trzecią niedzielę okresu zwykłego niedzielą Słowa Bożego. W 2020 roku przypadnie ona 26 stycznia. Z założenia ma być ona poświęcona celebracji, refleksji oraz krzewieniu Słowa Bożego w Kościele, podkreślając jego ekumeniczny wymiar. Zapraszam do lektury całego dokumentu (link można znaleźć przy dniu 26 stycznia). Przy okazji zachęcam nie tyle do aktywizmu liturgicznego, mającego dać upust kreatywności liturgicznej, zwłaszcza podczas mszy świętej, ile do tego, by przyjąć odmienną optykę, by zastanowić się, jak rzeczywiście wesprzeć celebrację eucharystyczną bez niepotrzebnego jej deformowania. Dobrym rozwiązaniem mogą być grupy dzielenia Słowem przed niedzielną Eucharystią, na wzór *lectio divina*, także wewnątrz dominikańskich wspólnot jako forma przygotowania do homilii, czy umieszczenie księgi Pisma Świętego w wejściu do kościoła, tak by służyło wszystkim poza samą celebracją. Podobnych rozwiązań, wspierających krzewienie Słowa Bożego, można sobie wyobrazić więcej.

Skoro o Słowie Bożym mowa, warto zwrócić uwagę, że w tegorocznej edycji Dominikańskiego kalendarza liturgicznego odnośniki do czytań (tzw. sigla) podano według nowych wydań lekcjonarza: tomy I-V wydanie z 2015 roku, tom VI z 2019 roku. Ma to swoje znaczenie, bowiem w niektórych celebracjach

zmienione zostały całe czytania; starsze wydania lekcjonarza, zostawiając na boku kwestię tłumaczeń, nie są do końca aktualne.

Tak jak ubiegłym razem *Dominikański kalendarz liturgiczny* wyposażony został w teksty, których brakuje w polskich wydaniach ksiąg liturgicznych, bo, na przykład, zostały zatwierdzone po ich publikacji. Zachęcam do pobierania i samodzielnego wydrukowania odpowiednio przygotowanych formularzy; przypomnę, że sam Kalendarz nie jest księgą liturgiczną. Przed każdym z okresów liturgicznych umieszczone zostały komentarze, by służyły pomocą w przygotowywaniu liturgii, dodano także „ogłoszenie świąt" (*Annuntiatio Festorum*) na uroczystość Objawienia Pańskiego (6 stycznia) oraz zatwierdzone teksty na Wigilię Zesłania Ducha Świętego, organizowaną przy wielu naszych klasztorach. Zaznaczone zostały również niektóre z „okrągłych" jubileuszy (święceń i profesji), by nie zapomnieć o modlitwie za siebie nawzajem.

Niech zatem kolejna odsłona *Dominikańskiego kalendarza liturgicznego* służy nam wszystkim!

Dominik Jurczak OP
prowincjalny promotor liturgii
Fundacja Dominikański Ośrodek Liturgiczny

Treść motu proprio „Aperuit illis"
fdol.pl/kalendarz_aperuit_illis

Okres Narodzenia Pańskiego

Niedziela

29

LM tom I
Syr 3, 2-6. 12-14
Kol 3, 12-21
Mt 2, 13-15. 19-23

TRWA OKTAWA NARODZENIA PAŃSKIEGO

I tydzień psałterza

ŚWIĘTO ŚWIĘTEJ RODZINY JEZUSA, MARYI I JÓZEFA (rok A) – kolor biały

OF. świąt. wł., TD, Kompl. niedz. I lub II
MSZA wł., Gl., Cr., Pf. o Narodz. Pańskim (3-5), w ME 1-3 wspom. tajemnicy dnia

Zgodnie z zachętą Episkopatu Polski należy zorganizować odnowienie przyrzeczeń małżeńskich.

1948 † o. Konstanty (Józef) Żukiewicz

Poniedziałek

30

LM tom I
1 J 2, 12-17
Łk 2, 36-40

Szósty dzień w oktawie Narodzenia Pańskiego – kolor biały

OF. świąt. wł. oraz z urocz. Narodzenia Pańskiego, TD, Kompl. niedz. I lub II
MSZA wł., Gl., Pf. o Narodz. Pańskim (3-5), w ME 1-3 wspom. tajemnicy dnia

2014 † o. Mikołaj (Tadeusz) Durzyński

Wtorek

31

LM tom I
1 J 2, 18-21
J 1, 1-18

Siódmy dzień w oktawie Narodzenia Pańskiego – kolor biały

OF. świąt. wł. oraz z urocz. Narodzenia Pańskiego, TD, Nieszp. I urocz. Świętej Bożej Rodzicielki Maryi, Kompl. niedz. I
MSZA wł., Gl., Pf. o Narodz. Pańskim (3-5), w ME 1-3 wspom. tajemnicy dnia
wieczorem: Msza z urocz. Świętej Bożej Rodzicielki Maryi

Za publiczne odmówienie w ostatnim dniu roku cywilnego hymnu „Ciebie, Boga, wysławiamy" można uzyskać pod zwykłymi warunkami odpust zupełny.

dozwolone: wspomnienie św. Sylwestra I, papieża
OF. ze wspom., Nieszp. I urocz. Świętej Bożej Rodzicielki Maryi, Kompl. niedz. I
MSZA ze wspom.
(w sposób właściwy wspomnieniom przypadającym w okresie uprzywilejowanym, zob. s. 197)

2016 † o. Filip (Władysław) Mituła

Środa

1

LM tom I
Lb 6, 22-27
Ga 4, 4-7
Łk 2, 16-21

UROCZYSTOŚĆ ŚWIĘTEJ BOŻEJ RODZICIELKI MARYI – kolor biały

OF. urocz. wł., TD, Kompl. niedz. II
MSZA wł., Gl., Cr., 1 Pf. o NMP (55), w ME 1-3 wspom. tajemnicy dnia, urocz. błog. na początek roku (nr 3)

Światowy Dzień Pokoju – okolicznościowe orędzie papieskie

Za publiczne odmówienie w Nowy Rok hymnu „O Stworzycielu, Duchu, przyjdź" można uzyskać pod zwykłymi warunkami odpust zupełny.

Obowiązek uczestnictwa we Mszy św.

Obowiązek sprawowania przez proboszcza Mszy za parafian

2001 † o. Klemens (Zygmunt) Kłeczek

Sobota

9

LM tom II
Dz 13, 44-52
J 14, 7-14

Dzień powszedni – kolor biały
OF. z dnia powsz. Okresu Wielkanocnego, Nieszp. i Kompl. niedz. I
MSZA wł., Pf. wielkan. (20-24)
wieczorem: Msza z niedzieli

albo: Wspomnienie dowolne Najświętszej Maryi Panny, Opiekunki naszego Zakonu (OP) – kolor biały
OF. ze wspom. (LG OP), Nieszp. i Kompl. niedz. I
MSZA ze wspom. (Mszał OP), Pf. o NMP

albo: Wspomnienie dowolne bł. Pierre'a Claverie, biskupa, i Towarzyszy, męczenników (OP) – kolor czerwony
OF. ze wspom., Nieszp. i Kompl. niedz. I
MSZA wspólna o męczennikach, Pf. o męczennikach (72)
teksty: fdol.pl/kalendarz_05-09

W Warszawie: UROCZYSTOŚĆ NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY ŁASKAWEJ, głównej Patronki miasta – kolor biały
OF. urocz. wł. (po 31 V), TD, Nieszp. i Kompl. niedz. I
MSZA wł. (pod datą 7 V), Gl., Cr., Pf. o NMP (55-57)
CZYTANIA LM tom VI (wspólne o NMP w Okresie Wielkanocnym, s. 29*): Ap 21, 1-5a; Rz 5, 12. 17-19; Mt 12, 46-50

1941 † o. Ambroży (Tomasz) Komasa

Niedziela

10

LM tom II
Dz 6, 1-7
1 P 2, 4-9
J 14, 1-12

V NIEDZIELA WIELKANOCNA – kolor biały

OF. niedz. Okresu Wielkanocnego, TD
MSZA wł., Gl., Cr., Pf. wielkan. (20-24)

1979 † o. Bolesław Gołąb

Poniedziałek

11

LM tom II
Dz 14, 5-18
J 14, 21-26

Dzień powszedni – kolor biały

OF. z dnia powsz. Okresu Wielkanocnego
MSZA wł., Pf. wielkan. (20-24)

2016 † o. Kazimierz (Andrzej) Marciniak

Wtorek

12

LM tom II
Dz 14, 19-28
J 14, 27-31a

Dzień powszedni – kolor biały

OF. z dnia powsz. Okresu Wielkanocnego
MSZA wł., Pf. wielkan. (20-24)

albo: Wspomnienie dowolne świętych męczenników Nereusza i Achillesa – kolor czerwony
OF. ze wspom.
MSZA ze wspom.

albo: Wspomnienie dowolne św. Pankracego, męczennika – kolor czerwony
OF. ze wspom.
MSZA ze wspom.

W Borku Starym: Nieszp. I urocz. rocznicy poświęcenia własnego kościoła (OP); Kompl. niedz. I

Środa

13

LM tom II
Dz 15, 1-6
J 15, 1-8

Dzień powszedni – kolor biały

OF. z dnia powsz. Okresu Wielkanocnego
MSZA wł., Pf. wielkan. (20-24)

albo: Wspomnienie dowolne Najświętszej Maryi Panny z Fatimy – kolor biały
OF. ze wspom. (Dodatek do LG 2017)
MSZA ze wspom. (MR 247" lub MR wyd. 2009)

W Borku Starym: UROCZYSTOŚĆ ROCZNICY POŚWIĘCENIA WŁASNEGO KOŚCIOŁA (OP) – kolor biały
OF. urocz., teksty wspólne na poświęcenie kościoła, TD, Kompl. niedz. II
MSZA z tekstów wspólnych w rocznicę poświęcenia własnego kościoła, Gl., Cr., 1 Pf. na rocz. pośw. kościoła (51), w ME 1-3 wspom. tajemnicy dnia
CZYTANIA LM OP (s. 253, po 30 X): Iz 56, 1. 6-7; Hbr 12, 18-19. 22-24; J 4, 19-24

1993 † o. Krzysztof (Andrzej) Kasznica
1993 † o. Tadeusz Matuszewski

Wtorek

24

LM tom V
Ap 14, 14-20
Łk 21, 5-11

Wspomnienie świętych Ignacego Delgado, biskupa, Wincentego Liem, prezbitera, Dominika An-Kham, świeckiego, Andrzeja Dũng-Lac, prezbitera, i Towarzyszy, męczenników (OP) – kolor czerwony

OF. ze wspom. (LG OP)
MSZA ze wspom.

W Petersburgu: Nieszp. I urocz. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, Kompl. niedz. I

Środa

25

LM tom V
Ap 15, 1-4
Łk 21, 12-19

Dzień powszedni – kolor zielony

OF. z dnia powsz.; w Godzinie czytań, Jutrzni i Nieszporach można używać własnych hymnów (LG tom IV s. 461)
MSZA z dnia powsz.

albo: Wspomnienie dowolne św. Katarzyny Aleksandryjskiej, dziewicy i męczennicy – kolor czerwony
OF. ze wspom. (Dodatek do LG 2017)
MSZA ze wspom. (MR 248" lub MR wyd. 2009)

W Petersburgu: UROCZYSTOŚĆ ŚW. KATARZYNY ALEKSANDRYJSKIEJ, DZIEWICY I MĘCZENNICY, tytuł kościoła – kolor czerwony
OF. wł. (Dodatek do LG 2017), TD, Kompl. niedz. II
MSZA wł. (MR 248" lub MR wyd. 2009), Gl., Cr., Pf. o męczennikach (72)
CZYTANIA LM tom VI: Syr 51, 1-8 (s. 61*); Ap 21, 5-7 (s. 64*); Mt 10, 28-33 (s. 79*)

Czwartek

26

LM tom V
Ap 18, 1-2. 21-23; 19, 1-3. 9a
Łk 21, 20-28

Dzień powszedni – kolor zielony

OF. z dnia powsz.; w Godzinie czytań, Jutrzni i Nieszporach można używać własnych hymnów (LG tom IV s. 461)
MSZA z dnia powsz.

1954 † o. Gundysław (Franciszek) Junik

Piątek

27

LM tom V
Ap 20, 1-4.
11 – 21, 2
Łk 21, 29-33

Dzień powszedni – kolor zielony

OF. z dnia powsz.; w Godzinie czytań, Jutrzni i Nieszporach można używać własnych hymnów (LG tom IV s. 461)
MSZA z dnia powsz.

Sobota

28

LM tom V
Ap 22, 1-7
Łk 21, 34-36

Dzień powszedni – kolor zielony

OF. z dnia powsz.; w Godzinie czytań i Jutrzni można używać własnych hymnów (LG tom IV s. 461);
Nieszp. i Kompl. niedz. I (z I tomu LG)
MSZA z dnia powsz.
wieczorem: Msza z niedzieli

albo: Wspomnienie dowolne Najświętszej Maryi Panny – kolor biały
OF. ze wspólnych o NMP w sobotę, Nieszp. i Kompl. niedz. I (z I tomu LG)
MSZA wspólna o NMP (MR 5"-9"), Pf. o NMP (55-58)
lub wspólna o NMP z Mszału Maryjnego (nr 19-46), Pf. wł.

KONIEC OKRESU ZWYKŁEGO I ROKU LITURGICZNEGO

Adwent

Adwent

Czytania w niedziele: cykl B
Liturgia Godzin: tom I
Lekcjonarz mszalny: tom I

Podwójny charakter

Okres Adwentu ma **podwójny charakter**. Jest okresem przygotowania do uroczystości Narodzenia Pańskiego, przez którą wspominamy pierwsze przyjście Syna Bożego do ludzi. Równocześnie jest okresem, w którym przez wspomnienie pierwszego przyjścia Chrystusa kieruje się dusze ku oczekiwaniu Jego powtórnego przyjścia na końcu czasów. Z tych względów Adwent jest okresem pobożnego i radosnego oczekiwania.

Adwent składa się z dwóch okresów: do 16 grudnia oraz ostatnich 8 dni (17-24 grudnia), bezpośrednio przygotowujących Kościół do przeżywania uroczystości Narodzenia Pańskiego.

Cztery niedziele Adwentu

Niedziele Adwentu mają **pierwszeństwo** przed wszystkimi świętami Pańskimi i przed wszystkimi uroczystościami. Przypadające na niedziele uroczystości przenosi się na poniedziałek.

Wyjątkiem – ustanowionym dla Polski dekretem Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów – jest uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP. W przypadku, gdy przypada ona w niedzielę, obchodzi się ją jako mającą pierwszeństwo, z zachowaniem szczegółowych przepisów.

W Liturgii Godzin w niedziele odmawia się hymn *Ciebie, Boga, wysławiamy*, natomiast we Mszy św. opuszcza się hymn *Chwała na wysokości Bogu*.

Dni powszednie Adwentu

W **dni powszednie Adwentu** przed dniem 17 grudnia, kapłan może wybrać albo Mszę z dnia powszedniego, albo Mszę o Świętym lub o jednym ze Świętych, których wspomnienie przypada.

W dni powszednie Adwentu do 16 grudnia włącznie Msze w różnych potrzebach i wotywne zasadniczo są zakazane. Jeżeli jednak prawdziwa potrzeba lub dobro dusz tego wymaga, można odprawić dla ludu Mszę odpowiadającą tej potrzebie; decyduje o tym rektor kościoła albo sam celebrans. Dopuszczalne są natomiast Msze żałobne: pogrzebowe, po otrzymaniu wiadomości o śmierci, w dniu ostatecznego pogrzebania, w pierwszą rocznicę śmierci. Nie wolno natomiast celebrować zwykłych Mszy żałobnych.

Msza roratnia

W okresie Adwentu, na mocy specjalnego indultu Kongregacji Obrzędów z 18 lutego 1963 r., we wszystkich kościołach i kaplicach publicznych może być sprawowana jedna **Msza wotywna o NMP, zwana roratnią**. W tych Mszach wotywnych używa się szat koloru białego, można odmawiać hymn *Chwała na wysokości Bogu* (zaleca się jednak odchodzenie od tej praktyki); czytania bierze się z dnia. Nie należy się ograniczać do jednego formularza Mszy *Rorate* (MR 9"), lecz wykorzystywać także inne formularze o NMP. Kilka takich formularzy na Adwent znajduje się w **Mszale Maryjnym**.

W dniach od 17 do 24 grudnia, zachowując tradycyjny charakter tej Mszy św. oraz biały kolor szat liturgicznych, używa się formularzy przewidzianych na te dni w Mszale, ponieważ mają one wyraźnie charakter maryjny.

W prezbiterium umieszcza się dodatkową świecę przyozdobioną białą wstążką – symbolizującą Najświętszą Maryję Pannę, która na wzór jutrzenki, wyprzedzającej wschód słońca, poprzedziła przyjście na ziemię Światłości świata – Jezusa Chrystusa.

Mszy roratniej nie wolno odprawiać w niedziele i uroczystości. W przypadku uroczystości (na przykład 8 grudnia) w ramach Mszy roratniej (w odpowiadającej jej porze) odprawia się Mszę według formularza z właściwego obchodu liturgicznego.

Tradycyjne Roraty są odprawiane o brzasku dnia (zarządzenie Episkopatu Polski z 31 marca 1979 r.). Ze względów duszpasterskich roraty mogą jednak być odprawione w godzinach wieczornych (dekret Prymasa Polski nr 2885/69).

Wystrój ołtarza i gra na instrumentach

Zgodnie z miejscowym zwyczajem kościoły można **przyozdobić** wieńcem adwentowym z czterema świecami. W okresie Adwentu należy zdobić ołtarz kwiatami z umiarem odpowiadającym charakterowi tego czasu, bez uprzedzania pełnej świątecznej radości płynącej z Narodzenia Pańskiego. Dekoracja kwiatowa zawsze winna być umiarkowana. Radzi się ją umieszczać nie na mensie ołtarza, ale raczej obok niego.

W Adwencie można **grać na organach** i innych prawnie dozwolonych instrumentach muzycznych tylko dla akompaniowania śpiewom.

Błogosławienie małżeństw

Przy zawieraniu małżeństw tak w czasie Mszy św., jak i poza Mszą św. udziela się zaślubionym błogosławieństwa. Duszpasterze mają przypomnieć nowożeńcom, aby uwzględnili specjalny charakter okresu Adwentu.